

ZIEMIA LUBELSKA

PIERWSZE WYDANIE

Redakcja i Administracja: Gubernatorska Nr 8. — Skrytka pocztowa Nr 30. — Adres telegraficzny „Ziemia — Lublin”

WSPRACOWNICY: Wskazywanie 1,40 hal., kwartał 4 hal., półrocznik 8 hal., rocznik 16 hal., z dostawą pocztową 18,00 hal., z dostawą pocztową i ubezpieczeniem 20,00 hal., z dostawą pocztową i ubezpieczeniem 22,00 hal.

OGŁOSZENIA: Półrocznik 1 kor., kwartał 1 kor., miesiąc 70 hal., tygodniowy 20 hal., w dniach 4 kor., w dniach 4 kor., w dniach 4 kor., w dniach 4 kor.

W sprawie ogłoszeń: „Ziemia Lubelska” parownia prasowa 3 halerzy tygodniowo 3 halerzy

WYDZIAŁOWA DZIAŁALNOŚĆ

KOMISJONER Neuman wyjeżdża dziś wieczór do Warszawy
PRZYJMUJE RÓŻNE ZLECENIA Wiadomość: Rynek 9, od 7-9 wiecz.

TELEGRAMY

NA FRONTACH BOJOWYCH. Wczorajsze komunikaty niemieckie.

BERLIN, 13.3 (BK.) Komunikat urzędowy niemiecki pod datą 12.3.

Zachodnia widownia wojny.

Na wielu punktach frontu wzmożona się działalność dalekosiężnej broni i lotników. Szczególnie silnym był ogień w okręgu Anvers, wzdłuż Aisne i w Szampanii. Atak francuski na południe od Ripont został odparty. Nieprzyjaciel stracił 17 samolotów i 2 balony na wzięci.

Wschodnia widownia wojny

Przy wielu żywych walkach artylerji i wysuniętych oddziałów większe działania wojenne nie miały miejsca.

Macedońska widownia wojny.

Małe walki między Ochridą a przesmykiem Press.

BERLIN, 13.3 (BK) Komunikat niemiecki pod datą 12.3. wieczorem. W okręgu Sommy między Avre i Oise oraz w Szampanii żywnościowa działalność bojowa.

Także na wschodzie przy pomyślnej pogodzie ogień artylerji na wielu odcinkach był znacząco silniejszy niż w dniu poprzednim.

Na obu stronach przesmyka Press i w łuku Gorny również ogień wzmożony.

Wojna podmorska, a ofenzywa koalicji.

BERNO, 13.3 (tel. wł.) W „St. Galler Tagblatt” wojskowy referent tego pisma pisze o walce łodziami podwodnymi:

Jeśli w żegludze neutralnej będzie trwał dotychczasowy zastój i jeśli niemieckie łodzie podwodne będą nadal w dalszym ciągu tyle statków co dotąd to koalicji grozi katastrofa militarna. Z opatrzenie armji angielskiej na froncie zachodnim oraz dowóz amunicji, węgla, żelaza i środków żywnościowych do Francji i Włoch jest niemal całkowicie zerwane. Z konieczności musi to spowodować osłabienie siły odpornej armji koalicyjnych.

Z POLITYKI GALICYJSKIEJ.

Polscy i ruscy posłowie u austriackiego premiera.

WIEN, 13.3 (BK.) Prezydent ministrów Ciarn Martinic w towarzystwie ministra Bobrzyńskiego przyjął prezydium Komisji Polkiej w osobach prezesa Kłosa dr. Bińskiego i posłów Arhamowicz, Dzyńskiego, Grmana, Głabińskiego i Kędziora. W trakcie konferencji zostały szczegółowo omówione wszystkie najważniejsze, aktualne sprawy Galicji.

WIEN, 13.3 (BK.) Przed wczoraj przybył do prezydenta gabnetu delegacja urzędowego klubu parlamentarnego, celem przedłożenia życzeń ruskiej ludności Galicji. Prezydent gabnetu ministrów upewnił delegację, iż życzenia te będą całkowicie i szybko zaspokojone. Co do zwalczanej przez Ukraińców sprawy wyodrębnienia Galicji premier oświadczył, iż w sprawie tej rząd będzie się kierował wyłącznie

względami państwowymi. Co premier oświadczył, iż nastąpi do kwestji zwolnienia parlamentu ono w najbliższym czasie.

Z WALKI O ŚLĄSK CIESZYŃSKI.

CIESZYN 13.3 (tel. wł.) Na ostatnim posiedzeniu opano atak go przez Niemców. W działu głównym w Cieszynie powzięto następującą uchwałę.

„Ładność Cieszyna potępiła (?) jak na stan wojenny wszelkie usiłowania, skądkolwiek pochodzą

ce a zmierzające do wzięcia w jakiegokolwiek bądź formie Śląska wschodniego do Galicji.”

Prasa polska w Cieszynie, reprezentująca ogromną większość ludności Śląska cieszyńskiego za protestowała przeciwko tej uchwałie niemieckiej.

Działalność Niemców w Meksyku.

PARYŻ, 13.3 (BK.) „Petit Parisien” donosi z Waszyngtonu:

Sytuacja w Meksyku zaczyna być niepokojąca. W Vera Cruz i Monterey niemal codziennie odbywają się tajne zebrania organów zwanych przez przybyłych ze Stanów Zjednoczonych Niemców.

W pobliżu miasta Meksyka wykryto stację telegrafu bez drutu

tu służącą ku bezpośredniej komunikacji telegraficznej z Niemcami.

Zdaje się potwierdzać pogłoski, iż niemieckie łodzie podwodne mają punkt oparcia w zatoce Meksykańskiej, jak również, że znajdujące się tu niemieckie łodzie podwodne mają za zadanie przeszkadzać w transportowaniu ropy naftowej do Anglii.

Urządowe, rosyjskie wiadomości o rozruchach w Rosji.

Pareset zabitych i rannych.

PETERSBURG 13.3 (BK) Petersburska Agencja Telegraficzna donosi: Trudności w dostarczeniu zboża do stolicy wywołały u ludu miejskiego obawy o chleb; wielu mieszkańców poczęło gromadzić zapasy chleba, wskutek czego poczęło go braknąć w szeregach. Wskutek tego w niektórych częściach miasta kobiety niższych warstw społecznych wywołały niepokoje, które jednak nie przybrały nigdzie poważniejszego charakteru.

Powzięto odpowiednie zarządzenia; między innymi wprowadzono w poszczególnych punktach miasta publiczną sprzedaż chleba.

LONDYN, 13.3 (BK) „Times” donosi z Petersburga: Rozruchy prowizyjne w Petersburgu przybrały charakter bardzo poważny. W wielu dzielnicach splądrowano sklepy.

PETERSBURG, 13.3 (BK.) Komendant wojsk petersburskich wydał następujący rozkaz: „Zwracam u

wagę ludności, iż z powodu niepokojów dni ostatnich, prób zamachów na żołnierzy i policję — wojsko otrzymało rozkaz czyszczenia w razie potrzeby użytku z broni i że wojsko nie cofnie się przed podjęciem jakiegokolwiek środków zmierzających do przywrócenia spokoju.

STOCKHOLM 13.3 (BK) Z Rosji donoszą: Podczas ostatnich gwałtownych demonstracji w Petersburgu z górną 300 osób poniosło śmierć lub uległo zranieniu.

Krwawe zajęcia, których widownią była stolica Rosji od poniedziałku do środy ubiegłego tygodnia, w swej groźbie nie usępowały dniom rewolucji 1905 roku.

Demonstrujące tłumy nieustannie wznosiły okrzyki o chleb i porządek. W petersburskich kołach politycznych obawiają się, iż rozruchy powyższe są tylko wstępem do poważniejszych rozruchów, które bezwzględnie rozszerzą się także na prowincję.

Ponowne zatopienie 14 okrętów.

BERLIN, 13.3. (BK) Urzędowe donoszą: Na morzu Śródziemnym uległo zatopieniu 6 parowców i 8 żaglowców ogólnej objętości 35,000 tonn.

Koalicja dąży do zgniecenia Niemiec

WIENIĘ, 13.3. (tel. wł.) Berlin „Post”, omawiając we wstępnym artykule sytuację, stwierdza, że wojna przybiera coraz gwałtowniejsze formy, wciągając w szeregi nieprzyjaciół mocarstw centralnych coraz nowe potęgi, jak Stany Zjednoczone a prawdopodobnie i Chiny. Cały świat obraca się przeciw środkowej Europie, a Anglja, Rosja, Japonja i Ameryka stoją przed utworzeniem politycznego i gospodarczego systemu okrążającego, który objąć ma całą ziemię, a służyć do tego, by zgnieść Niemcy i związane z nimi państwa.

WIENIĘ, 13.3. (tel. wł.) Ze Stokholm donoszą: Japońskie piśmo „Kokumin Szimbun” donosi z Waszyngtonu, że układy między Japonją, Ameryką i Anglią w kwestji interesów azjatyckich dobiegają końca. W układach tych czynna rola ma być przyznana i Chinom. Japoński poseł w Waszyngtonie markiz Kato odbył kilka dłuższych narad z Lansingem.

WIENIĘ, 13.3. (tel. wł.) Z Tokio drogą na Hagę donoszą: Odbywała się tam ważne narady przedstawicieli koalicji, którzy usiłują po ciągnąć także pełnomocników Chin, Peru, Stanów Zjednoczonych.

Założenie Koła Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego w Świdniku

(Korespondencja własna „Ziemi Lubelskiej”.) Świdnik, w marcu.

Zarząd i Oddział Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego w Lublinie (ul. Ogrodowa 10) otrzymał zaproszenie, by wysłał swego delegata na zbranie nauczycielstwa w Świdniku.

Zebrańie to odbyło się dn. 11 lutego b. r. w obecności 10 osób z pośród nauczycielstwa, zamieszkałego w najbliższej okolicy. Jako delegat, przybył p. Włodzimierz Bochenek, dyrektor 4-letniego seminarjum nauczycielskiego w Lublinie.

Delegat w referacie swym wyjaśnił znaczenie i konieczność zawodowego organizowania się nauczycielstwa wogóle, a nauczycielstwa ludowego w szczególności.

W dyskusji nad referatem wyłoniła się uznana jednomyślnie przez zgromadzonych potrzeba wytworzenia jednolitej organizacji Zawodowej, która skupiałaby nauczycielstwo ze szkół ludowych i średnich na podstawie ścisłego koleżeństwa, w myśl hasła „równi z równymi”, „gromada — to siła”.

Pedagogia ogólnie narodowa jednakowo obowiązuje nauczycielstwo polskie niezależnie od tego, w jakich szkołach to nauczycielstwo pracuje. Nie należy więc wytwarzać sztucznego podziału i organizować nauczycielstwa na podstawach klasowych, natomiast trzeba dążyć do zjednoczenia całego nauczycielstwa, co będzie bardzo korzystne dla spraw naszego szkolnictwa i oświaty wogóle. Prócz tego solidarne działanie obu odłamów nauczycielstwa da mu odpowiednią siłę i umożliwi jego wzniesienie się na wyższy poziom społeczny i zawodowy.

Uznając, że Stowarzyszenie Nauczycielstwa Polskiego, istniejące od

połtora roku na terenie Lublina i działające w porozumieniu z Centralą Stowarzyszenia w Warszawie, odpowiada należycie wymaganiom nauczycielstwa zarówno ze względów ogólnych, jak i specjalnie zawodowych, — uchwalono jednomyślnie, unoktywować Koło Stowarzyszenia N. P. w Świdniku. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym, wybrano prezydjum Koła, powołując doń p. Marię Nadeńską, jako przewodniczącą, i p. Sabinę Lewandowską, jako sekretarkę Koła.

X.

Oświata ludowa w okupacji austro-węgier.

I.

Jedną z najwymowniejszych oznak żywotności społeczeństwa polskiego jest plebejowitość, którą od dziesiątków lat otacza ono szkolnictwo narodowe. Historyk kultury polskiej w okresie po zmierzchu państwowym Rzplitej, zmuszony przedrzeć się myślą przez objawy, budzące najsmutniejsze refleksje, z ulgą wskazywać będzie na troskę, którą społeczeństwo w chwili i przez cały ciąg swego politycznego i społecznego upadku okazywało dla dźwignia się w oświacie. Pierwszy sejm, splamiłony grzechem pomniejszenia Ojczyzny, jakby dla ekspiacji ustanowił Komisję Edukacyjną, mającą położyć nieocenione zasługi na polu oświecenia narodowego. Później inicjatywa i usiłowania Cackiego spotykają się ze zrozumieniem i poparciem społeczeństwa, które okazuje wielką ofiarność na cele szkolnictwa. Działalność Wielopolskiego we wszystkich dziedzinach uległa zakwestjonowaniu — jedynie na polu szkolnictwa nie odmówił margreblemu zasługi. Słuch Główna jest trwałym pomnikiem jego dbałości o rozwój kultury narodowej. Jakże wysiłki czyniło społeczeństwo polskie w Królestwie w ostatnich dziesiątkach lat, by ratować oświatę ojczystą, jak skwapliwie korzystano z ulg porowolucyjnych, by odkażać wychowanie młodzieży i nieść światło między lud — mają wszyscy w pamięci.

Zdawano sobie jednakże sprawę, że mimo tych serdecznych i wytężonych usiłowań brak tak potężnej dźwigni, jak opieka rządowa, musi odbić się fatalnie na stanie oświaty ludowej. Podawano powszechnie ogromny odsetek analfabetów, który usposabiał pesymistycznie, a którego ścisłości nie można było sprawdzić wobec braku wiarygodnej statystyki. Obecnie dopiero można, przynajmniej częściowo, rozstrząść się w sprawie oświaty elementarnej w Królestwie, dzięki spisowi ludności pod zarządem austriacko-węgierskim. Wedle tego spisu okazuje się, że w poszczególnych powiatach w grupie ludności w wieku ponad lat 6 (dzieci do lat 6 u nie wchodzi zatem w rachubę) odsetek analfabetów jest następujący:

Przeciętnie było na całym obszarze okupacji austr. węg. wśród ludności ponad lat 6 (2.323.450) 56,32 proc. analfabetów więcej niż sześciolatnich (1.606.113).

Cyfrы smutne, które należałyby wyrazić nabrają dopiero przez porównanie z analogicznymi cyframi z Galicji. Ponieważ chodzi nam o stan analfabetyzmu wśród ludności polskiej, przeto przytaczamy tylko liczby z Galicji zachodniej. Nie staty liczby te wykazane w tomie VIII „Podręcznika statystyki Galicji” (str. 33) odnoszą się do roku 1900. Tem IX tego wydawnictwa, podający dane z r. 1910, nie zawiera tak ważnego działu: analfabetyzmu. W r. 1910 procent analfabetów w porównaniu z ludnością wyżej lat 6, był w poszczególnych powiatach Galicji za chodniej następujący:

Kraków m.	157	Żywiec	374
Bałta	214	Wieliczka	585
Krakówek	310	Tarnów	404
Podgórze	329	Przeworsk	415
Wałowice	351	Tarnobrzeg	425
M. Ślęńce	336	Mielec	445
Chrońów	345	Dąbrowa	447
Bochnia	355	Rzeszów	459
Nowa Targ	352	Jasło	464
Brzesko	367	Gorlice	476
Niske	480	Kolbuszowa	512
Limanowa	433	Szrzyżów	513
Pilzno	496	Ropczyce	520
Łańcut	500	Nowy Sącz	543
Grybów	503		

Dr. Mieczysław Szerer.

Wieści z Rosji.

Jantzenowie Janina i Kazimierz zawiadamiają Edwarda Jantzena (Warszawa, Bagatela 6), że są zdrowi, córeczka już dobrze mówi, opowiada o Dziadkach. Dostaliśmy wiadomości przez gazety od Dzwulskiego i Stefana. Prosimy o nowe. Matka Janiny w Woroneżu. Józiku zdrowi. Hela zdrowa, sżyje w pracowni.

Kempner Jerzy, młodszy ordynator w armji czynnej zawiadamia swego ojca, Stanisława Kempnera, redaktora „Gazety Nowej”, że jest zdrowy, prosi tą samą drogą o wiadomości o rodzicach i siostrze Matyldzie Poznańskiej.

Karpiński Jerzy z żoną Janiną i dziećmi Stefanem i Jadzią zawiadamia Marię, Szczępana, Józefa z żoną, Helenę z córką, Władysława z żoną i córką Karpińskich (Warszawa, Twarda 48): Jesteśmy zdrowi; ja pracuję w Depo kołowej Południowej na st. Nikitowka, w gub. Ekaterynostawskiej. Dwie karty otrzymałem. Co się stało z książkami i rzeczami? Jak zdrowie mamy, ojca, Józka, Heli, Władka i bratow ych. Z tęsknotą oczekuje od was wiadomości, Anieli, Kacpra, Jadwigi, Stanisława Edwarda Lupów. Dla czego nic nie piszecie. Z syłami pozdrowienia z Nikitówki. Rodzinom, przyjaciółom i

Adresy firm polskich m. Lublna.

Prosimy Szanownych Czytelników o powoływanie się przy korzystaniu z poniższych adresów na „Ziemię Lubelską”.

Biura nauczycielskie:	
Helena Koporska, Krak.-Przedm. № 20, dom Zarębskiego.	Wanda Karczewska, Kapucyńska № 2, dom Vettera, vis-à-vis hot. „Victoria”.
Biura tłumaczeń pisania na maszyny i robót duplikatorskich	
Wanda Karczewska, Kapucyńska 2, dom Vettera, vis-à-vis hotelu „Victoria”	Zygmunt Muszkat Szopena 3 m. 5
Artur Szyndler, export import	
Krakowskie-Przedmieście 47	
Artykuły techniczne, gumowe i fotograficzne.	
Sklep Galanterijno norymberski	
ulica Bernardyńska № 2 I. Rybickiego.	
Franciszek Zagański — Majster Murarski, przedsięwiorca robót techniczno-budowlanych i kościelnych	
Namiestnikowska 43 m. 5.	

Bazar szkolny.	
Krak.-Przed. 49 dom Turczynowicza. Księgarnia.	Gebathner & Wolff, Krakow.-Przedm. Hotel Europejski.
S. Naramowski Królewska № 6 — (Róg Królewskiej i placu przed Krakowską Bramą.)	
Artur Szyndler	
Krakowskie-Przedmieście 51	
sklep spożywczy i składy węgla.	
Skład materiałów piśmiennych i przyborów artystyczno-malarskich	
p. f. R. Domiński i S-ka, Kapucyńska № 1, hotel „Victoria”.	
Zakłady malarskie	
Stanisław Keilnowski, ul. Zielona 5, róg Początkowskiej, dom Cygielmana.	
Hurtowo detaliczna sprzedaż towarów tokełowych bielizny i galanterji	
K. Czapski, Krakowskie Przedmieście naprzeciw Hotelu Angielskiego.	

Zamieszczenie firm w dziale „Adresów firm polskich” kosztuje miesięcznie 4 korony. Adresy powtarzają się 2 razy tygodniowo.